

การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ของการศึกษาส่วนหนึ่งได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และเพื่อทราบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชน ระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านทั่วไปอื่น ๆ โดยใช้การศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งสาระสำคัญของบทนี้จะเป็นการนำเสนอ อธิบายและตีความข้อมูลต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการทางสถิติ และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาสรุปเพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ โดยการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ผลของการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง กับหมู่บ้านทั่วไป โดยวิธีการวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้การทดสอบค่า t เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ซึ่งกำหนดไว้คือ หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มีระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแตกต่างกับหมู่บ้านทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง กับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ซึ่งกำหนดไว้คือ หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ที่มีคุณภาพชีวิตของประชาชนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น บทบาทของราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชน และบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) วิธีการวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้การทดสอบค่า Chi-Square

สำหรับส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาของหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านทั่วไป โดยการเปรียบเทียบข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 9 หมวด 37 ตัวชี้วัด ดังนี้

หมวดที่ 1 ประชาชนได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย

1. หญิงตั้งครรภ์ได้กินอาหารอย่างเพียงพอ ซึ่งมีผลทำให้เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักตั้งแต่ 3,000 กรัมขึ้นไป
2. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้รับการเฝ้าระวังทางโภชนาการและไม่ขาดสารอาหารในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
3. เด็กอายุ 6-14 ปี ได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วนตามความต้องการของร่างกาย
4. ครूरเรือนม่กินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ
5. ครूरเรือนได้กินอาหารควบคุมที่มีผลลาก อ.ย.

หมวดที่ 2 ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

6. ครूरเรือนมีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพคงทนถาวรสามารถอยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี
7. ครूरเรือนมีการจัดบ้านเรือนและบริเวณบ้านให้เป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ
8. ครूरเรือนมีและใช้ส้วมถูกหลักสุขาภิบาล
9. ครूरเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มเพียงพอตลอดปี 5 ลิตรต่อคน ต่อวัน
10. ครूरเรือนม่ถูกรบกวนจากสิ่งร่ำคาญ

หมวดที่ 3 ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต

11. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด โดยมีการตรวจสุขภาพและฉีดวัคซีนครบตามกำหนด
12. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการทำคลอดและการดูแลหลังคลอดจากแพทย์พยาบาล ผดุงครรภ์ หรือผดุงครรภ์โบราณที่อบรมแล้ว

13. เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด คอตีบ
โอมิครอน บาดทะยัก โปลิโอหัด ตัวยักเสบชนิดปี ครบตามเกณฑ์อายุ
14. เด็กวัยประถมศึกษาได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด คอตีบ
โอมิครอน บาดทะยัก และหัด
15. ครูวีรเอนมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์
16. ครูวีรเอนรู้จักวิธีป้องกันโรคเอดส์
17. เด็กอายุ 3-6 ปี ได้รับการบริการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง
18. เด็กที่มีอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนการศึกษา
ภาคบังคับ
19. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับได้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
หรือเทียบเท่า
20. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ และไม่ได้ศึกษาต่อได้รับการฝึกอบรม
ด้านอาชีพต่าง ๆ
21. คนในครัววีรเอนอายุ 14-50 ปี อ่านออกเขียนได้
22. ครูวีรเอนได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

หมวดที่ 4 ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

23. ครูวีรเอนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
24. ครูวีรเอนมีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

หมวดที่ 5 ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต

25. ครูวีรเอนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้เฉลี่ยแล้วไม่น้อยกว่าคนละ
15,000 บาท ต่อปี

**หมวดที่ 6 ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลา และจำนวนของการมีลูกได้ตาม
ต้องการ**

26. คู่สมรสที่ภรรยาอายุ 15-44 ปี ใช้บริการคุมกำเนิด

27. คู่สมรสมีลูกไม่เกิน 2 คน

หมวดที่ 7 ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และการกำหนดชีวิต
ของตนเองและชุมชน

28. ครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล อย่างน้อย
1 กลุ่ม

29. คนในครัวเรือนไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยด้วย
ความบริสุทธิ์ใจ

30. ครัวเรือนได้เข้าร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติและกิจกรรม
การพัฒนาอื่น ๆ

หมวดที่ 8 ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจของตนเองให้ดีขึ้น

31. ครัวเรือนปฏิบัติศาสนกิจอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

32. คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา

33. คนในครัวเรือนไม่ติดบุหรี่

34. ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมตามประเพณีศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

35. คนสูงอายุได้รับการดูแลจากคนในครัวเรือนหรือชุมชน

หมวดที่ 9 ประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

36. ครัวเรือนได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากร
ธรรมชาติ

37. ครัวเรือนได้ทำกิจกรรมการป้องกันและควบคุมสิ่งแวดล้อม

ในการวิเคราะห์ได้ทำการสุ่มตัวอย่างหมู่บ้านแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (ผศท.) จำนวน 20 หมู่บ้าน
2. กลุ่มหมู่บ้านทั่วไป จำนวน 20 หมู่บ้าน

ทั้งสองกลุ่มเลือกมาจาก 4 อำเภอ ๆ ละ 5 หมู่บ้าน คือ อำเภอบุพผราชวงศา กิ่งอำเภอถืออำนาจ อำเภอพนา และอำเภอเมืองอำนาจเจริญ โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูล จปฐ. ปี 2538 ดังตารางแสดง

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง กับหมู่บ้านทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ผศท.	20	89.2459	4.618	9.17	38	0.000
ทั่วไป	20	75.0516	5.154			

$$\alpha = 0.05$$

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการพัฒนา ระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง กับหมู่บ้านทั่วไป ของจังหวัดอำนาจเจริญ ปรากฏว่า การพัฒนา ระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (ผศท.) และหมู่บ้านทั่วไปแตกต่างกัน จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสามารถแยกพิจารณาในแต่ละด้านได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการพัฒนาระหว่างหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ แยกเป็นรายด้าน

แยกเป็นรายด้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ด้านจิตใจ						
ผศท.	20	94.8963	5.351	4.31	31.62	0.000
ทั่วไป	20	85.0613	6.681			
ด้านสังคม						
ผศท.	20	93.4400	4.143	7.28	30.64	0.000
ทั่วไป	20	80.0831	7.084			
ด้านเศรษฐกิจ						
ผศท.	20	78.2736	8.177	7.59	38	0.000
ทั่วไป	20	59.5386	7.405			

จากตารางที่ 2 แสดงการพัฒนาระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ แยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า การพัฒนาด้านจิตใจ การพัฒนาด้านสังคม และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งสามด้าน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการพัฒนาระหว่างหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไป อำเภอบุพผราช-
วงศา รวมทุกด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ผศท.	5	89.9038	4.191	4.98	8	0.001
ทั่วไป	5	77.6638	2.817			

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (ผศท.) และหมู่บ้านทั่วไป ของอำเภอบุพผราชวงศา มีผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไปของ
อำเภอบุพผราชนวศ์ แยกเป็นรายด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ด้านจิตใจ						
ผศท.	5	93.7225	5.913	1.26	8	0.242
ทั่วไป	5	90.0325	2.786			
ด้านสังคม						
ผศท.	5	95.8456	2.002	5.92	8	0.000
ทั่วไป	5	81.7456	4.933			
ด้านเศรษฐกิจ						
ผศท.	5	74.0400	9.008	2.56	8	0.034
ทั่วไป	5	61.9891	5.444			

จากตารางที่ 4 แสดงผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไป
ของอำเภอบุพผราชนวศ์ แยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า การพัฒนาด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการพัฒนาจิตใจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการพัฒนาระหว่างหมู่บ้าน มชท. และหมู่บ้านทั่วไปของกิ่งอำเภอ
สืออำนาจ รวมทุกด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
มชท.	5	86.2968	6.572	2.70	8	0.027
ทั่วไป	5	73.0768	8.750			

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผลการพัฒนาหมู่บ้าน มชท. กับหมู่บ้านทั่วไปของ
กิ่งอำเภอสืออำนาจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลการพัฒนาหมู่บ้าน มชท. และหมู่บ้านทั่วไป แยกเป็นรายด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ด้านจิตใจ						
มชท.	5	93.0200	8.035	1.24	8	0.249
ทั่วไป	5	84.8200	12.684			
ด้านสังคม						
มชท.	5	90.9789	5.890	2.15	8	0.064
ทั่วไป	5	78.0322	12.134			
ด้านเศรษฐกิจ						
มชท.	5	73.7455	9.314	3.32	8	0.011
ทั่วไป	5	56.4273	7.014			

จากตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลการพัฒนาหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านทั่วไป ของกิ่งอำเภอสีอำนาจ แยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่สำหรับการพัฒนาด้านจิตใจและด้านสังคม ไม่มีความแตกต่าง

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการพัฒนาหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไป อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
รวมทุกด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ผศท.	5	90.7600	3.976	7.71	8	0.000
ทั่วไป	5	73.8335	2.874			

จากตารางที่ 7 แสดงผลการพัฒนาหมู่บ้าน ผศท. และหมู่บ้านทั่วไปของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบผลการพัฒนาหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไป อำเภอเมืองอำนาจเจริญ แยกเป็นรายด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ด้านจิตใจ						
ผศท.	5	95.1725	4.011	5.14	8	0.001
ทั่วไป	5	76.8025	6.913			
ด้านสังคม						
ผศท.	5	93.2444	4.379	5.30	8	0.001
ทั่วไป	5	77.9711	4.730			
ด้านเศรษฐกิจ						
ผศท.	5	83.4855	4.092	6.67	8	0.000
ทั่วไป	5	64.9036	4.694			

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า หมู่บ้าน ผศท. และหมู่บ้านทั่วไปของอำเภอเมืองอำนาจเจริญ มีผลการพัฒนาแตกต่างกันทั้งด้านจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลการพัฒนาหมู่บ้าน ผศท. กับหมู่บ้านทั่วไป อำเภอกงหรา รวมทุกด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ผศท.	5	91.0232	2.625	6.94	8	0.000
ทั่วไป	5	75.6324	4.212			

จากตารางที่ 9 แสดงผลการพัฒนาหมู่บ้าน ผศท. และหมู่บ้านทั่วไปของอำเภอกงหรา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบผลการพัฒนาระหว่างหมู่บ้าน มชท. กับหมู่บ้านทั่วไป อำเภอกงหรา
แยกเป็นรายด้าน

หมู่บ้าน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	df.	Prob.
ด้านจิตใจ						
มชท.	5	97.6700	2.140	4.35	8	0.002
ทั่วไป	5	88.9900	4.153			
ด้านสังคม						
มชท.	5	93.6911	2.954	4.46	8	0.002
ทั่วไป	5	82.5833	4.726			
ด้านเศรษฐกิจ						
มชท.	5	81.8236	5.937	5.71	8	0.000
ทั่วไป	5	54.8345	8.739			

จากตารางที่ 10 แสดงผลการพัฒนาหมู่บ้าน มชท. กับหมู่บ้านทั่วไปของอำเภอกงหรา
ในแต่ละด้าน ปรากฏว่า การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจ มีความแตกต่าง
กันทั้งสามด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาที่ต้องการทราบผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง กับหมู่บ้านทั่วไปว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานว่าหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มีระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แตกต่างกับหมู่บ้านทั่วไป โดยใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องชี้วัด และทดสอบด้วยสถิติ t-test ซึ่งปรากฏผลว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังที่ได้กล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม ในการเปรียบเทียบแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านการพัฒนาสังคม และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ในแต่ละอำเภอ พบว่า กิ่งอำเภอสีอำนาจ (ตารางที่ 6) มีเพียงด้านเศรษฐกิจเท่านั้น ที่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านสังคม และจิตใจ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงว่าการพัฒนาหมู่บ้าน ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อระดับการพัฒนาด้วย ซึ่งจากการสังเกตการณ์ ที่ผู้ศึกษาเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านนี้ จะเห็นว่า บางหมู่บ้านแม้ไม่มีการฝึกอบรมตามโครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง แต่ประชาชนในหมู่บ้านก็มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ และสังคม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า มีพื้นฐานในการพัฒนามาก่อนเป็นเวลานาน เช่น มีผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำทางศาสนาที่ดี หรือมีสิ่งที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ ที่ประชาชนให้ความเคารพ นับถือ ศรัทธา ยึดเหนี่ยวไว้ให้กระทำแต่ความดีงาม และละเว้นการกระทำชั่ว เมื่อประชาชนมีจิตใจที่ดีงาม ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง และมีผลสนับสนุนทำให้การพัฒนาด้านสังคมสูงขึ้นด้วย แต่การที่พัฒนาด้านเศรษฐกิจมีผลเฉลี่ยต่ำ อาจเป็นเพราะว่า ขาดการแนะนำ ช่วยเหลือ หรือการฝึกอบรมที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ เช่น โครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ที่จะชี้ให้เห็นสภาวะทางสังคม และสิ่งแวดล้อม รู้จักริเคราะห์และวางแผนพัฒนาหมู่บ้านของตนให้เจริญก้าวหน้าได้ และในทางตรงกันข้าม หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ที่มีการฝึกอบรมพัฒนาแล้ว อาจขาดการติดตามผล หรือไม่มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำในการพัฒนาที่ดี ทำให้ผลการพัฒนาด้านจิตใจ สังคม ไม่ดีเท่าที่ควร แต่ที่ด้านเศรษฐกิจมีผลการพัฒนาสูงอาจเป็นเพราะประชาชนในหมู่บ้านมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี ประกอบอาชีพมั่นคง และเป็นหมู่บ้านที่มีความเจริญอยู่ก่อนแล้ว

การศึกษา การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งผู้ศึกษาได้เคยปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในพื้นที่ และเป็นวิทยากรฝึกอบรมพัฒนาจิตใจเพื่อการพัฒนาชนบท ตามโครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ของอำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โดยฝึกอบรมราษฎรตามหมู่บ้าน ครบทุกหมู่บ้าน

จำนวน 76 หมู่บ้าน นอกจากนั้นยังได้ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาจิตใจตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานีด้วย ทำให้ต้องคลุกคลีกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ร่วมอยู่ ร่วมกิน ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหมู่บ้านมาโดยตลอดเป็นเวลาหลายปี ทำให้มีโอกาสได้สังเกตและศึกษาความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดทั้งวิธีการอยู่ร่วมกัน วิธีการคิด การกระทำ ในการพัฒนาหมู่บ้านของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในหมู่บ้าน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องการกลับไปดูผลของการพัฒนาหมู่บ้าน โดยใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน เป็นเครื่องชี้วัด ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และนอกจากนี้ ผู้ศึกษายังได้มีโอกาสเข้าไปสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ และครู และผู้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเอง และครอบครัว ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะมีความเห็นว่า หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองกับหมู่บ้านทั่วไป มีการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาคน ซึ่งมีความเห็นว่า ประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง จะมีจิตใจที่ไม่การพัฒนา มีการรวมกลุ่มและให้ความร่วมมือหรือมีความพร้อมเพียงที่จะพัฒนาหมู่บ้านมากกว่า ประชาชนในหมู่บ้านทั่วไป ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจ สำหรับในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะมีความเห็นว่า หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง จะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากกว่าหมู่บ้านทั่วไป ทั้งนี้มีส่วนหนึ่งเห็นว่าการพัฒนาจะมีมากน้อยแค่ไหน มักจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำท้องถิ่น และความช่วยเหลือจากทางราชการด้วย

ในการศึกษาต่อจากนี้ เพื่อให้ได้ข้อยืนยันทางสถิติ ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานว่า หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของราชการ และบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งได้ทำการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง จำนวน 20 หมู่บ้าน ๆ ละ 20 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถาม 400 ชุด ได้กลับคืนมา 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.50 แล้วนำมาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ และทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
รวมทุกด้าน

สมรรถนะผู้นำ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
ต่ำ	90	49	16	155
	58.1	31.6	10.3	39.7
	63.8	32.7	16.2	
	23.1	12.6	4.1	
สูง	51	101	83	235
	21.7	43.0	35.3	60.3
	36.2	67.3	83.8	
	13.1	25.9	21.3	
รวม	141	150	99	390
	36.2	38.5	25.4	100.0

$$\chi^2 = 60.2837$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

จากตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับระดับการพัฒนารวมทุกด้าน พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 60.2837 ค่า sig. = 0.0000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าสมรรถนะผู้นำมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา และแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏตามตารางที่ 12 ถึงตารางที่ 14

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ

สมรรถนะผู้นำ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
ต่ำ	61	79	15	155
	39.4	51.0	9.7	39.7
	51.7	42.5	17.4	
	15.6	20.3	3.8	
สูง	57	107	71	235
	24.3	45.5	30.2	60.3
	48.3	57.5	82.6	
	14.6	27.4	18.2	
รวม	118	186	86	390
	30.3	47.7	22.1	100.0

$$\chi^2 = 25.4775$$

$$df. = 2$$

$$sig. = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 25.4775 ค่า sig. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าสมรรถนะผู้นำมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับการพัฒนาด้านสังคม

สมรรถนะผู้นำ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
ต่ำ	68	66	21	155
	43.9	42.6	13.5	39.7
	59.1	34.7	24.7	
	17.4	16.9	5.4	
สูง	47	124	64	235
	20.0	52.8	27.2	60.3
	40.9	65.3	75.3	
	12.1	31.8	16.4	
รวม	115	190	85	390
	29.5	48.7	21.8	100.0

$$\chi^2 = 28.0636$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะผู้นำกับการพัฒนาด้านสังคม พบว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 28.0636 ค่า sig. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าสมรรถนะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านสังคม

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

สมรรถนะผู้นำ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
ต่ำ	75	71	9	155
	48.4	45.8	5.8	39.7
	57.3	50.0	7.7	
	19.2	18.2	2.3	
สูง	56	71	108	235
	23.8	30.2	46.0	60.3
	42.7	50.0	92.3	
	14.4	18.2	27.7	
รวม	131	142	117	390
	33.6	36.4	30.0	100.0

$$\chi^2 = 73.1945$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้นำกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 73.1945 ค่า sig. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่า สมรรถนะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนารวมทุกด้าน

การมีส่วนร่วม	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	86	67	30	183
	47.0	36.6	16.4	46.9
	61.0	44.7	30.3	
	22.1	17.2	7.7	
มาก	55	83	69	207
	26.6	40.1	33.3	53.1
	39.0	55.3	69.7	
	14.1	21.3	17.7	
รวม	141	151	99	390
	36.2	38.5	25.4	100.0

$$\chi^2 = 22.4942$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$= 0.05$$

จากตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับระดับการพัฒนารวมทุกด้าน พบว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 22.4942 ค่า sig. = 0.000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา และสามารถแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏตามตารางที่ 16 ถึง ตารางที่ 18

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาด้านจิตใจ

การมีส่วนร่วม	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	59	98	26	183
	32.2	53.6	14.2	46.9
	50.0	52.7	30.2	
	15.1	25.1	6.7	
มาก	59	88	60	207
	28.5	42.5	29.0	53.1
	50.0	47.2	69.8	
	15.1	22.6	15.4	
รวม	118	186	86	390
	30.3	47.7	22.1	100.0

$$X^2 = 12.5501 \quad df. = 2 \quad sig = 0.0019 \quad = 0.05$$

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับระดับการพัฒนา
ด้านจิตใจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 12.5501 ค่า sig. = 0.0019 ซึ่งต่ำกว่า
นัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับ
การพัฒนาด้านจิตใจ

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาด้านสังคม

การมีส่วนร่วม	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	67	82	34	183
	36.6	44.8	18.6	46.9
	58.3	43.2	40.0	
	17.2	21.0	8.7	
มาก	48	108	51	207
	23.2	52.2	24.6	
	41.7	56.8	60.0	
	12.3	27.7	13.1	
รวม	115	190	85	390
	29.5	48.7	21.8	100.0

$$\chi^2 = 8.6529$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0132$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับระดับการพัฒนา
ด้านสังคม พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.6529 ค่า sig. = 0.0132 ซึ่งต่ำกว่านัย
สำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการ
พัฒนาด้านสังคม

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

การมีส่วนร่วม	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	70	85	28	183
	38.3	46.4	15.3	46.9
	53.4	59.9	23.9	
	17.9	21.8	7.2	
มาก	61	57	89	207
	29.5	27.5	43.0	53.1
	46.6	40.1	76.1	
	15.6	14.6	22.8	
รวม	131	142	117	390
	33.6	36.4	30.0	100.0

$$\chi^2 = 36.6046$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 36.6046 ค่า sig. = 0.000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับการพัฒนาทุกด้าน

บทบาทของราชการ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	95	66	22	183
	51.9	36.1	12.0	46.9
	67.4	44.0	22.2	
	24.4	16.9	5.6	
มาก	46	84	77	207
	22.2	40.6	37.2	53.1
	32.2	56.0	77.8	
	11.8	21.5	19.7	
รวม	141	150	99	390
	36.2	38.5	25.4	100.0

$$\chi^2 = 48.4505$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับระดับการพัฒนาทุกด้าน พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 48.4505 ค่า sig. = 0.0000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทของราชการ มีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา และสามารถแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏตามตารางที่ 20 ถึงตารางที่ 22

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับการพัฒนาด้านจิตใจ

บทบาทของราชการ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	66	93	24	183
	36.1	50.8	13.1	46.9
	55.9	50.0	27.9	
	16.9	23.8	6.2	
มาก	52	93	62	207
	25.1	44.9	30.0	53.1
	44.1	50.0	72.1	
	13.3	23.8	15.9	
รวม	118	186	86	390
	30.3	47.7	22.1	100.0

$$\chi^2 = 17.0393$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0002$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 17.0393 ค่า sig. = 0.0002 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทของราชการมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา
ด้านจิตใจ

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับการพัฒนาด้านสังคม

บทบาทของราชการ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	70	81	32	183
	38.3	44.3	17.5	46.9
	60.9	42.6	37.6	
	17.9	20.8	8.2	
มาก	45	109	53	207
	21.7	52.7	25.6	53.1
	39.1	57.4	62.4	
	11.5	27.9	13.6	
รวม	115	190	85	390
	29.5	48.7	21.8	100.0

$$\chi^2 = 13.322993$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0013$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับระดับการพัฒนาด้านสังคม พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 13.3229 ค่า sig. = 0.0013 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทของราชการมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา
ด้านสังคม

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

บทบาทของราชการ	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	78	84	21	183
	42.6	45.9	11.5	46.9
	59.5	59.2	17.9	
	20.0	21.5	5.4	
มาก	53	58	96	207
	25.6	28.0	46.4	53.1
	40.5	40.8	82.1	
	13.6	14.9	24.6	
รวม	131	142	117	390
	33.6	36.4	30.0	100.0

$$\chi^2 = 56.3450$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของราชการกับระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 56.3450 ค่า sig. = 0.0000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทของราชการมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา
ด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับการพัฒนารวมทุกด้าน

บทบาทขององค์กรพัฒนา เอกชน	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	88	57	31	176
	50.0	32.4	17.6	45.1
	62.4	38.0	31.3	
	22.6	14.6	7.9	
มาก	53	93	68	214
	24.8	43.5	31.8	54.9
	37.6	62.0	68.7	
	13.6	23.8	17.4	
รวม	141	150	99	390
	36.2	38.5	25.4	100.0

$$\chi^2 = 27.7168$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับระดับการพัฒนารวมทุกด้าน พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 27.7168 ค่า sig. = 0.0000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา และแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏตามตารางที่ 24 ถึง ตารางที่ 26

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับการพัฒนาด้านจิตใจ

บทบาทขององค์กรพัฒนา เอกชน	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	67	82	27	176
	38.1	46.6	15.3	45.1
	56.8	44.1	31.4	
	17.2	21.0	6.9	
มาก	51	104	59	214
	23.8	48.6	27.6	54.9
	43.2	55.9	68.6	
	13	26.7	15.1	
รวม	118	186	86	390
	30.3	47.7	22.1	100.0

$$\chi^2 = 13.1004$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0014$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 13.1004 ค่า sig. = 0.0014 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับการพัฒนาด้านสังคม

บทบาทขององค์กรพัฒนา เอกชน	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	65	83	28	176
	36.9	47.2	15.9	45.1
	56.5	43.7	32.9	
	16.7	21.3	7.2	
มาก	50	167	57	214
	23.4	50.0	26.6	54.9
	43.5	56.3	67.1	
	12.8	27.4	14.6	
รวม	115	190	85	390
	29.5	48.7	21.8	100.0

$$\chi^2 = 11.2868 \quad df. = 2 \quad sig = 0.0035 \quad \alpha = 0.05$$

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับระดับการพัฒนาด้านจิตใจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 11.2868 ค่า sig. = 0.0035 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาด้านสังคม

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

บทบาทขององค์กรพัฒนา เอกชน	ระดับการพัฒนา			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
น้อย	71	76	29	176
	40.3	43.2	16.5	45.1
	54.2	53.5	24.8	
	18.2	19.5	7.4	
มาก	60	66	88	214
	28.0	30.8	41.1	54.9
	45.8	46.5	75.2	
	15.4	16.9	22.6	
รวม	131	142	117	390
	33.6	36.4	30.3	100.0

$$\chi^2 = 27.9427$$

$$df. = 2$$

$$sig = 0.0000$$

$$\alpha = 0.05$$

ตารางที่ 26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนกับระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 27.9127 ค่า sig. = 0.0000 ซึ่งต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่าบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ในการศึกษา การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ของจังหวัด อ่างนาจ เจริญครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานข้อที่สองว่า หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ที่มีการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น บทบาทของราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชน และบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)

จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของราชการ และบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน มีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ดังกล่าวข้างต้น เป็นการยอมรับ สมมติฐานดังกล่าวแล้ว นั้นหมายถึงว่า ในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ด้วยกัน ก็มีผลการ พัฒนาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น หรือความสามารถของผู้นำที่จะจูงใจ ราษฎรให้ร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านด้วย ตลอดทั้งบทบาทของทางราชการ และองค์กร พัฒนาเอกชน ก็เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การพัฒนาหมู่บ้านประสบผลสำเร็จด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ปัจจัยผู้นำท้องถิ่น ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยบทบาทของราชการและปัจจัย องค์กรพัฒนาเอกชน เหล่านี้ มีอิทธิพลหรือมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในการพัฒนา หมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ซึ่งเป็นการยืนยันและสอดคล้องกับผลการศึกษา ที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง โดยเฉพาะหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนามาก ส่วนใหญ่จะมีผู้นำท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่เข้มแข็ง มีความสามารถ และเป็นที่เคารพนับถือได้รับ การยอมรับจากประชาชนในหมู่บ้านเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ถึงแม้จะ เป็นโครงการที่ดี เป็นอุดมการณ์ที่สูงส่ง สามารถสร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ สร้างอุดมการณ์ ค่านิยมและแนวความคิดที่ถูกต้องให้แก่ผู้นำและประชาชน สามารถวางรากฐานการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยจากฐานรากอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้ประชาชนมีความสงบสุข ปลอดภัย มีวิถีชีวิต ที่ถูกต้อง มีคุณภาพ คุณธรรม สามารถนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุ ให้เกิดความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ สังคม ตามควรแก่อัตตภาพ แต่ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาต่าง ๆ ก็ย่อม มีเกิดขึ้นได้เสมอ และการจะดำเนินงานพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ให้ประสบ

ผลสำเร็จที่ดี บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้นั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก แต่ก็ไม่ใช่ เรื่องที่จะเป็นไปไม่ได้ โดยเฉพาะสังคมชนบทไทย มีสภาพสังคม ความเป็นอยู่ที่สามารถนำอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ไปปฏิบัติในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความสงบสุขมั่นคงและมั่งคั่งได้ ทั้งนี้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง จะประสบปัญหาอุปสรรคในเรื่องของการให้ความสำคัญ การให้ความใส่ใจของทางราชการหรือรัฐบาล แรงต้านจากบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้อง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในสาระอุดมการณ์อย่างแท้จริง ขาดวิทยากรที่มีความสามารถ มีอุดมการณ์อย่างแท้จริง ตลอดทั้งขาดสื่อ เครื่องมืออุปกรณ์และงบประมาณสนับสนุนในการฝึกอบรม เป็นต้น ในการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์สุบรรณ จันทบุตร ซึ่งเป็นวิทยากรในคณะกรรมการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจ เพื่อการพัฒนาชนบท จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2537 ได้กล่าวว่า

"...ต้องเปลี่ยนบทบาทรัฐจากการควบคุมจัดการมาเป็นผู้ประสานงาน เลิกเป็นพระเอก โดยให้ประชาชนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ต้องรู้ว่าเป้าหมายคืออะไร จะยิงอย่างไร ความสุขคืออะไร แยกชีวิตเป็นกาย-ใจ แต่ไปด้วยกันได้ ให้มีคุณค่าชีวิต นำพุทธศาสนามาจับสอนเรื่องชีวิต ชีวิตมีบูรณาการ ไม่โดดเดี่ยว ธรรมชาติของชีวิตแต่ละช่วงชีวิต เรามองแต่การอบรมตามหมู่บ้าน โดยไม่ให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น"

ดังนั้น การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง จึงต้องอาศัยบุคคลที่มีความเสียสละ มีอุดมการณ์ที่มั่นคง อีกทั้งยังต้องมีความรู้ ความสามารถ ที่จะเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาเป็นตัวอย่างที่ดีงาม มีความมุ่งมั่นพยายาม ตลอดทั้งการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน โดยไม่มุ่งที่การจัดฝึกอบรมเพียงเพื่อให้ได้ปริมาณจำนวนหมู่บ้านที่ผ่านการอบรมมากขึ้นเท่านั้น การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์ จึงต้องเข้าถึงประชาชน เข้าใจชีวิตของชาวบ้าน ให้เขารู้จักธรรมชาติของชีวิตและรู้จักวิถีดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาค่อยเป็นค่อยไป และการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ไม่ท้อแท้หรือท้อถอย จึงจะสามารถสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นได้